

Od našich přátel

MINNEAPOLIS, Minn., 14. března 1915. — Ctěná redakce "Pokroku". Dnes jsem v Minneapolisu a jest zde oslavivý den, neboť chvílemi přišel a hned zase padl sníh, tak nevím, jak to bude takhle dlouho trvat. Právě sedím sám, vše je zavřeno, tak jsem se pustil do psaní. Kolem Austin a Owatonna, Minn., je hodně sněhu, ale jenom v roklích vedle fenek, neb zde měli vlnice několik dnů. Kolem Nové Prahy, Montgomery a Lonsdale je již skoro pryč. Našel jsem všude moje přátele jako jindy a jenom sem a tam je některý nový a Trinerového léčivého vína jsem prodal dost; myslím, že více než kdykoliv jinou cestu, kterou jsem zde udělal. Místy již měli volby, kde se rozhodovalo o prohibici a místy ještě ne. V Lesueur Center měli volbu a prohibice probírála třemi k jednomu hlasu. V Nové Praze a v Montgomery doufám, že ani volbu mít nebudou a pakli ano, tak bude ty suché z toho bolet hlava. Zde a v St. Paul se zdržím ještě zítra a pak se pustím nahoru do Pine City atd. Budu-li mít čas, budu psát více pro druhé. — Srdečně vás zdraví váš

Jindřich Donát.

MADISON, Neb., 11. března 1915. — Ctěná redakce "Pokroku", přijímte moje blahopřání v tomto novém roce, jakož i všichni příznivci tohoto časopisu! Předně však necht' vás zdraví provázet a o to druhé se musíte již sami nějak postarat. Ačkoli jsem již od května m. r. nic nepsal, přece ještě nyní nevím, o čem bych vám měl psát. Snad o té vojně, či sněhu — tomu však jsem již přišel k přívky. Přece ale s tím sněhem jest smůla, neboť již týden zde pošta nebyla. Před tím vichřice zpřetrhala všechny dráty, ale my se zde přece již nějak obejdeme. Hůře by to dopadlo s Vilémem neb Francem, kdyby si přišli do Ameriky stěžovat, neboť my bychom jim nemohli ani naši soustrast projevit nad tím, že je z Bělehradu vyhnali. Jen ty, "ba-fuško-hosudare", bojuj' dále! — Častokrát mne již napadlo, že bych měl něco napsat ze svých zkušeností, alespoň za několik prvních let mého v Americe pobytu, ačkoli bude tomu 29. t. m. již 49 roků, co jsem milé Čechy opustil. Však myslím si, co bych s tím získal zvláště u těch mladých za naše špatné tehdejší hospodářství, neboť my jsme v našich školách nebyli učeni, jak uměle se hnát za tím stříbrňákem. V tehdejších letech se více mládež vštěpovala učta k lidem, zde ale zdá se, že je tomu zcela jinak, neboť potkáme-li umohého školáka, tu člověka cosi nutí k přemýšlení: Škoda, takový hezký chlapec a snad jest němý. — Velice by mne potěšilo, žije-li ještě některý z bývalých mých kamarádů, kdyby mž v soukromém dopisu navštívil, což bych mu podobně mile rád odpovídal. — Krátce zmíním se ještě o minulém roce. Jaro bylo dosti mokré a, kdyby toho nebylo bývalo, snad bychom byli na dobro vyschlí. — Však korný stejně velice po 5 týdnů horkými větry utrpěly, ač v našem okolí jsme dostali přece více deště — za celý rok totiž spadlo zde 18 palců deště. Kukuřice vydaly od 25 do 45 bušů po akru; zimní pšenice 18 až 35 a ovesy až 45 bušů po akru. Ovoce za to ale nebylo žádné. Za dlouhý čas již ale nepamatují tolik zamaráčených dnů jako právě letošní zimu. V prosinci jsme zde měli 18 st. pod nulou a pak až do 19. ledna pěkné dny. Poslední ale 3 dny appal se nám sněž. Zdá se, že jaro bude velice opožděné a při tom též spíše mokré. Jest to zajisté velký rozdíl; tak v roce 1890 začali jsme s jarní prací 12. březnem a do 12. dubna jsme zaseli a zorali pro kornu — nemeškali jsme ani půl dne času. — Mým přáním jest, dočkám-li se toho přece, aby Čechům podařilo se vyprostiti se z těch německých drápů. — Často vzpomenu sobě na svá školní leta. Bylo to v roce 1848, když se garda sešla ku Praze, lid se bouřil — robota minula. Před tím z naší chalupy museli jsme dát 31 den ruční práce a 20% dne s potahem. Měl jsem 18 měr pole a 2 míry ovocné zahrady a sám jsem ještě po dva roky chodil na robotu. Právě bych vám mladému viděl, jak brambory litaly do putynek, když se kontroloval na koni o

kolo mne točil a za to jsem dostal 1 1/2 dne. Častokrát viděl jsem šafáře, jak pecholka karabáčem několikrát přetáh'. A jaká byla tehdy dražota — tak pšenice stála 26 zl. míra, žito 22 zl. a brambory 5 zl. Já sám jsem platil 18 kr. za libru chleba. Jaký by tam ten náš zdejší mladý lid užil "fun"? podle toho, co píšu a přece je to pravda. Nu, pro dnešek dost a budu-li živ, zase něco, podruhé. V úctě váš

Jon. Finkral.

CALDWELL, Tex., 13. března 1915. — Ctěná redakce "Pokroku"! Po tak dávné době konečně přece jsem se odhodlal přijít s troškou do mlýna. Abych vám vlastně řekl, je to zde jaksi smutné, ježto nejsou žádné peníze a, kdo je má, ten raději je nechá na banec, nežli aby si opatřil a přefčel poněkud a zábavný časopis, jako jest dnešní doba "Pokrok". Vzdor tomu ale najdou se zde přece ještě uvědomělí krajané, kteří nelitují toho nepatrného obnosu a na malou přímluvu dají si říci a ochotně stanou se odběrateli. Tak v právě minulých dnech podařilo se mi pro milý "Pokrok" získati předplatitele a sice v osobě paní Antonie Duškové, za kterouž povinný obnos \$1.50 přikládám. Doufám, že částku ochotně přijmete — tak zvané "komišné" si nepřeji — proč? — Vždyť jste mi znamenitý váš časopis tak dlouho posílali a proto myslím, že by nebylo správným, a bych nyní snad nějakou provisi očekával. Bude-li mi možno pokračovat, alespoň neopomenu se připomínit, tedy doufám, že se mi podaří několik odběratelů pro vás získati, aniž jaké provise bych žádal. Nového jest zde sice dosti, jen ale kdyby také se mi chtělo psát. Ostatně jsem již 62 roky stár a tak zajisté, redakce i laska-

bychom si tu svobodu uměli udržet, aby zde ta tma nedostala vrhu, jako ve staré vlasti a nepřivedla nás do zoufalství, jako to dopracovali tam. — Morava i Cechy měly v loni pěknou úrodu a také vše dosti dobře sklídili, tak že bylo všude vidět vzor té otročině veselou náladu. — Nyní však teprve to v celé nahotě vidí, že vlastně jejich nicého není, neboť vláda si dělá na vše nároky a kdo si to právo nechce dát líbiti, je přísně potrestán. Když úřady první spisovaly zásoby obiliny, tu mnohý, aby měl více pro své živobytí, udal o 2 až 3 metrické centy žita méně. Však přišla druhá komise a ta, shledala-li, že dotčený má více žita nežli poprvé udal, tu každý takový byl nucen zaplatit od 50 do 100 K pokuty. — Rolníci po Čechách a Moravě sice o hladu ještě nebyli, zela jinak ale jest tomu ve městech. V čase mého tam příjezdu neměli posud ani zdání o válce a, když jsem jim řekl, jak americké časopisy v dubnu psaly, že bude míti Rakousko se Srbskem válku, tak se mně vysmáli, ba mnozí docela se zlobili. Pak ale si přece vzpomněli, že prý tam kostelní sluha před časem chodil s listinou, aby se podepisovali, kdo je z nich pro válku a kdo proti. Dále bylo slyšet, že i babičky si při práci vypravovaly, že válka bude a že vlastně být musí, aby se tak přezkazilo odbývání oslavy Jana Husa. — Při vypovídání války byli mnozí toho názoru, že s ní budou za měsíce hotovi, v čemž ovšem šeredně se přepočítali. I tamní noviny psaly, že se rakouské a německé armády žádná mocnost v cestu nepostaví, což nejlépe do svědčuje, jak svým vítězstvím byli jisti a nikterak ovšem na ten odpor nepočítali. S počátku to šlo sice dosti ještě hladce a všude

předstírka, mnozí již z těch petie a sechvalových váky tolik poznali. Než těch nemyslících jest vždy ještě dosti, ježto jim jsou předkládány nepravé zprávy — jako na př. tato; Pan Šašek, majitel domu v Novém Městě — když jsem tam podruhé přišel — nám předčítal z "Obrany", časopisu klerikálního, zprávy ze srbského bojiště: "Do srbského domu přišli prý dva rakouští vojáci; v obydlí našli dvě ženy, na kterých žádali jídlo a nocele. Ženštiny ty vojínům jídlo a nocele poskytl, když ale znavení vojínové usnuli, tu prý je zavraždily a mrtvoly jejich do skříně ukryly. Za několik dní na to do domu toho přišli tři jiní Rakoušani a na ženách žádali to samé pohostění, kterého jim opět poskytl. Když však Rakoušani ulehli, tu pojednou uctili zápach. Jali se tudíž hledati, co jest pucho toho příčinou a tu objevili ony dvě mrtvoly; ničeho ale neřikaly, nýbrž mrtvoly ony uložili do postele a sami se ukryli. Ženy opět přišly, aby Rakoušany pobyla v domnění, že zabily živé, opět se vzdály. V tom však skrytí Rakoušani vyšli a ženy ty zavraždili!" Tak tedy dovedou Srby před svým lidem hanobit! Kdežto pan Šašek ještě zprávu té celou víru přikládá. Ptal jsem se jej, zdali tomu skutečně věří, že by ti vojínové byli tak spozdílymi — přijít totiž mezi nepřátele a usnout. A ještě hloupějšími byly by ony ženy, aby mrtvoly nechaly v domě. On však si to nedal vymluvit, vzdor tomu, že vojáci sami svědčili, že v celém Srbsku almará — skříně na šaty — není k vidění. Rakouští zajatci naopak píší ze Srbska, že se tam s nimi dobře zachází. Ovšem novináři tam pravdu psát nemohou, což ostatně sami, aby jim čtenářové neměli za zlé, sdělovali, že prý musí psát jedině to, co jim vláda nadržuje. Ostatně tam byly úřady přisny na pravdu již v čase pokojě, což jest dávná jejich taktika — pravdu pošlapat a lež pozlátkem obestříti. Proto skutečné pravdy možno se dopátrat pouze od raněných, ač i tēm jest pod přísňm trestem zakázáno mluvit. S počátku také mlčeli, nyní ale již poví každý vše. Tak jsem se již s jedním, který přišel od srbských hranic s chromou rukou a ten mi vyprávěl, kdyby Rakousko celý rok proti Srbům vojsko posílalo, že Srbové je stačí pobíjet. V Halli bylo prý bláta pod kolena, vozy nemohou s místa a musí čekat na lepší počasí. Halli je prý celá narub převrácena, valnice vypáleny a poboreny, tak že se to místy ani za 20 let nespraví. Lid, počtem asi dvaet tisíců, tábori ve stanech, kdežto ostatní jsou rozvezeni do jiných částí mocnářství. Mnozí si prý nemohli vzít ani dostatečného obleku, když totiž na ně přišlo, že se museli v noci stěhovat. Děti sestupují s vlaků — hladové a přestydlí prosí o chleba. Rodiče nemohou naléztí své děti a děti zase rodiče; tam přišli lidé o vše. Na mnoha místech stávi pro ně boudu z prken. Na hořících, kdežto zůstali vojáci — mnozí pouze zedlanlivě mrtví — ležet, ti byli na pořad bez prohlídky, jak byla jáma vykopaná, do ní jednoduše naházeni. Mnozí prý vylézali ven, ovšem jen ti, kteří byli nahore, ježto sprostřed hrady těžko bylo by se raněným dostat. Taková pohřebiště byla pouze asi dvěma palei hlíny pokryta. Dva takto za živa pohřbeni vojínové, došli prý ještě do nedalekého vojenského tábora. Tak vypravují ti, kteří se tam odtud vrátili. Jiní zase vypravují, jaké dostali rozkazy, jak mají zacházet se Srby a sice, koho prý potkají mají prý jednoduše probodnout — ať je to již žena či dítě. To vyprávěl jakýsi Kadlec, nevím, byl-li ze Studnie neb z Kuklika, při čemž ještě se ohlubil, že rozkaz ten prováděl. Ptal jsem se ho, kdo jej učil křestanství, na což on mi odpovídal, že prý na to se neohlídil, oni že to mají nařízeno a kdo jich nej-

Zdraví, šťastné děti
a dorostilí lidé nalézají se v těch domácnostech, kde
DRA. PETRA
HOBOKO
Je domácím lékem. Vylučuje nečistoty ze soustavy tělesné a tvoří novou, bohatou, červenou krev a buduje pevné kosti a svaly. Připraveno z čistých zdravých dávkových kořenek a bylín zvláště se hodících pro děti a lidi slabé soustavy těla.
V užívání po více než sto let je časem zkoušeno a časem vyzkoušeno.
Ne jako jiné léky, nezo ho dostati v lékárnách, ale dodává se lidem přímo od jediných vyrábětelů a majitelů. Adresujte:
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO. 19-29
80. HOYNE AVE. Chicago, I.

více pobije, že prý jest za to povýšen a také jednoho jmenoval, kterému již té hodnoty se dostalo. Ale ten prý to umí! Jméno jeho jsem zapomněl — však ani divoši nie lepšího neumí. Toto připomíná na 16. století a že je tomu možno věřit, to dokazuje úřední příkaz, dle něhož nikdo se nesmí se zajatými přáteli. Proto byl potrestán Čeněk Rosenbaum z Jiřetína, který u mostu podstrčil ruskému zajatci cigarety, hlídka však ho zatkla a po 3. denní policejní vazbě byl okresním hejtmánstvím odsouzen na 3 dny do tuhého vězení pro přeštůpek všude vyhlášeného nařízení. S počátku, když žena politovala muže při loučení na nádraží sloven "chudáku", byla na týden zavřená. Nyní když v Brně nasedali vojáci do vlaku, tu doprovázely je ženy nadávaly, co jim sliny na jazyk přinesly; že však jich bylo mnoho, četníci chodili se sklopenými hlavami a stavěli se jakoby ani neslyšeli. Ten lid jest již tak nepokojný, že máti vůdce, bude v okamžiku zhůru. A to může Rakousko i Německo co nejspíše potkat a myslím, to že by udělovalo válece konce. Proluovit se každý boji a, odváží-li se přece, je tu oprátka a cestou milosti ortel smrti změnit se mu za kulkou. Zde jest soud bez výslechu — tak jako tomu kdysi bývalo za časů inkvizice a ta akta mají posud se schovaná. Třicetiletí vojáci, kteří přijdou z bojiště, jsou šediví jako 60-letí starci, takže je ani jejich známí na prvý pohled nepoznávají; ba mnohý z válečných hrůz se až zbláznil. Před vánoční dva vojínové doprovázeli jednoho soudruha domů; cestou zastavili se v hostinci, kde mu dávali jíst, při čemž však jeden jej musel držet a druhý jej krmil, tak byl jejich kamarád sesláblý a trásl se jako osyka. Matky docházejí do nemocnic navštěvovat syny, ženy muže a nosí jim jídla. Často se stává, že jej naleznou přikrytého a, když mu podávají na pozdrav ruku, tu on se dá do pláče. I odkryjí ho, však hrůzo — jejech mláček jest bez rukou. A tu mnohá z lítosti omdlí a jinou dokonce i mrtvice rani. Zmaráčení tu způsobily šarpanely aneb údy jim omrzly. Mnohým zouvali boty, v nichž maso vzeš zůstalo; jiným opět urezávali nohy i s obuví. Co tu bylo srdceovoutého nároku a kteří to viděli a byli domů na zotavenou posláni, nyní vzpirají se podruhé jít — ať prý mne zastřelí hned, alespoň bude mým trampotám dříve učiněn konec! Ti, kteří domů přijdou chromí, víte, jakou jim dávají náhradu? — 95 zlatých ročně — k neuvěření, ale pravda. Dosud byli vybráni muži od 18 do 42 let stáří, nikoliv ale napoždě, jak si někdo myslal a některé ročníky šly již podruhé k odvodu. Až přijde všeobecná mobilizace, pak se musí vchnutí až do 52 let dostavit a jen když budou mít ruce a nohy; do čeho je ale obléknou a jaké zbraně jim dají, nikdo neví. Vojáci vyprávějí, když stojí na straži ve městech, že mají 3—4 dohromady jednu flintu a to ještě vzoru předpotopního. Šaty a boty si mají vařit z domu, tak jest to totiž úředně nařízeno. — Pšeničná mouka nebyla již k dostání a vrátili se

prodávala za 36 kr., sůl 24 kr., žito 18 zl., brambory 6 zl., řepa (tuřín) 2 zl. Dne 15. ledna byly trhy zakázané. Záložny ničeho nevyplatí a, kdo několik zlatek nutně potřebuje, musí si přinésti dosvědčení a potom teprve malou částku mu vyplatějí. V novinách tanních píše se o samých úspěších armády, kdežto domů přišli vojáci vypravují o samých porážkách a ještě si z té proky trojí šprýmy: "Bijeme se jako dravci, postupujeme jako raci." Podobných žertovných připovědí koluje mnoho. Co vše vojsko vypravuje, jest až srdceovoucí. Předně s tou úplavící množstvím jich hyne, jiní opět z hladu jedli obilí, ze zelí košťaly, jetel, syrové brambory, z čehož rozšířily se nemoce, kterým více mužstva podleho než zbraním. A i z toho mnozí tropili si žerty — Rus, že příkladně platí zlatem a oni že mají pozlacenou celou Halli. Raněným, jak vypravují, nedostávalo se dlouho pomoci — někdy až osmý až desátý den, když již bylo pozdě. — Rakoušané že vše za sebou pálili a bořili; často prý ves spalili a potom za ní v blátě ležet museli. Když se některému z nich podařilo nalézt všelijaký chlívek, pokládal se za šťastného, že bude mít přístřeší. Všichni, kteří píší, aneb tam odtud přijdou, jsou plní vši a rozžraní, jako by měli prašivinu a v dopisech žádají o zaslání jim masti. Myslí, že to ten lid dlouho trpět nebude, neboť již nyní počíná se povážlivě vzpírat a když v kostelích začnou zpívat hymny, tu houfně pryč utíkají a ani stíznosti z farních úradů na hejtmánství ničeho nepomohou. — V Praze mně bylo řečeno, že jest po Čechách na 120 Američanů pozavíráno. Professory a učitele a muže lepšího vzdělání hnali do předních srážek, avšak šturkové maturitníky si nechali doma. Francouzská republika jest jistě straně solí v očích. Německo pomoci piklů rádo by dosadilo do Portugalska i do Francie své krále, tak aby mělo ještě více bodáků, neboť Rakousko jim nedostacuje. — Až jsem se nad vším, co jsem slyšel, musel překvapením pozastavit a jsem jist, že by to s Čechy divně dopadlo, kdyby Německo mělo v této válce zvítězit. Němei za každou cenu rádi by panovali nad celým světem. Vilémkovi se také smějí, jak prý měl o Cestochově sen a že se mu vede jako Saulovi, když stál před Filistiny a padl a že Vilema čeká to samé. O poměrech tanních dalo by se ještě mnoho psát, však myslím, že tímto dopisem postavení našich krajanů ve staré vlasti dosti jsem vyřídil. Zatím s pozdravem znamenám se Jan Jeníček.

NEJPOSLEDNĚJŠÍ PONORNÝ ČLUN AMERICKÝ, L. 1.

Photo by American Press Association

vi čtenáři uznají, že už to tak s tím psaním nejde, zvláště když musím orat a vůbec o vše, co opravu vykonávat. — Máme zde citelnou zimu (38 st.) a 9. t. m. nám též zde snih padal, ovšem že na zemi ležet nezůstal, ježto sotva že k zemi se snesl, již opět roztál. Jak jsem pravil, počasí máme zde nyní stále chladné a myslím, že vy tam máte také dosti zimy. — Mnozí rolníci seli zde již kukurici, já však myslím, že jí sklízet nebudou, ježto následkem přílišného mokra a zimy semeno možná ani nevzejde. — Pro tentokrát končím, však přičiním se, bych vám častěji nějaké zprávy odtud k otištění zaslal. Se srdečným pozdravem znamenám se váš

také se povídalo, že Srbsko brzo padne, při čemž někteří ještě je litovali. Však když to trvalo poněkud již děle a Srbsku na pomoc šli jiní, tu počala se vzmaňat nespokojenost. Babičky nad nauky, matky nad syny a manželky nad muži začaly nařikat a vinily kler, že toho byl příčinou — ten ale se proti tomu ohražoval a dovozoval, že následníková smrt byla příčinou vypovězení války. To konečně i prof. Drobny při jedné příležitosti dosvědčoval, že smrt následníkovy vyvolala válku a nikdo jiný je v tom neměl ničeho dělat. Tehdy jsem jej požádal, by mně dovolil pronéstí můj náhled — já že sice nikoho neviním, ale smrt následníkovy že by zavinita válku, tomu nevěřím a jedině přípouštim, že by ji usplnila, protože se o válece vložilo, když ještě následník byl živ a je myslím, že válka spíše zavinita následníkovu smrt a nikoliv jeho smrt je byla příčinou války, ježto rakouská armáda byla již na srbských hranicích. Následník tehdy jel, vstatornu, že byl varován před chystaným útokem, armádu přehližet. Nejspíše si to představoval něčím ležím, aby totiž zavdal podnět k přičině, útočnick ale dobře mřil. Tu tedy naskytla se příležitost, že budou mozi něčeho nemyšleli lid klamat. Však že to byla pouhá

J. A. Jednatel.
BURWELL, Neb., 6. března 1915. — Ctěná redakce a čtenáři "Pokroku"! Jak již mnohým asi známo, v minulém měsíci navrátil jsem se z návštěvy drahé rodné naší vlasti a při návratě Omaha byl jsem žádan, abych se čtenáři sdělil, co jsem tam za svého pobytu zkusil, viděl, slyšel a jaké poměry nyní tam panují. — Cestu popisovat nebudu a jen tolik přiznám, že byla pro mne rozkoš. Dne 14. června jsem do staré vlasti šťastně přijel, jak každý víte, v nejlepší právě čase, kdy ty květy a vůně každého opojí a zvláště tím více toho, kdo tamní bahatou přírodu přes 20 let neviděl. A tu ovšem člověk se cítí jako by znovu zrozen a mané tano na mysli — krásný ráj to na pohled! — Všechno sobě nemyslí, že bych sledil novou naši vlasti chtěl tím hanět. Nikoliv, neboť ta jest mi právě tak milou — vždyť jedna mi dala život — druhá máne žít a také, když jsem ku sledjím břehům přijel, tu v nadšení musel jsem zvolat — Ty země "svobody". Ovšem jenom

JOS. T. VOTAVA
PRÁVNÍK
Uřadovna: č. 10. pokoje 508
Bee Building.
Telefon: Douglas 651.
OMAHA NEBRASKA

DOBRÁ KÁVA **pouze za 20 centů libra**
Vzorek této kávy zašleme zdarma na požádání. — Objednávky vyplňujeme od 25 liber výše a ty sa — Objeďte nás, zvláště v Nebrasce, objednat od nás, neboť dovozíme jest nepatrné a dodávka rychlá. O spolehlivosti našeho závodu se můžete přesvědčiti u ctěné redakce tohoto listu. — Vaše dopisy adresujte:
OMAHA COFFEE MILL, 1904 SOUTH 13TH STREET OMAHA, NEBRASKA